

c) U teretnicu je bila unesena klauzula prema kojoj "vozarova odgovornost prestaje iskrcajem ispod čekrka." Sud smatra da se ova klauzula ne protivi javnom poretku. Brodar ima pravo otklanjati svoju odgovornost kod ukrcaja prije nego li teret uhvati ispod čekrka, a kod iskrcaja poslije nego li ga je ispod čekrka otpustio.

Port-Vendres je bila pogodna luka za iskrcaj tereta, a odgovarala je i uvjetima klauzule teretnice - nije bila zahvaćena štrajkom i bila je blizu luke Marseilles. Uznemirenost duhova na koju se poziva tužitelj u ovom slučaju ne dolazi u obzir, jer upad mornara - ribara nije bio izazvan štrajkom u luci Marseille, već njihovim protivljenjem uvozu sardina. Brodar s pravom ističe da nije mogao znati kada će prestati štrajk u luci Marseille.

U pogledu skladištara sud je zauzeo slijedeće stajalište:

U ovom slučaju nije važno da li je skladištara izabrao brodar, jer se ne postavlja prigovor aktivne legitimacije. Unatoč okolnosti što je teret bio smješten u skladište Trgovačke komore i pod carinskim nadzorom, on je ipak bio skladištaru na čuvanju. Ipak sud smatra da se radilo o višoj sili kao razlogu koji oslobadja skladištara odgovornosti. Između časa kada se saznalo o namjeri mornara - ribara da upadnu u skladište i samog upada prošlo je vrlo malo vremena, pa se nisu mogle poduzeti unaprijed nikakve djelotvorne mjere. Osim toga prema stajalištu suda kad ni žandarmerija nije mogla spriječiti upad, to se još manje moglo tražiti od skladištara.

(DMF 1971, str.605)

B.J.

APELACIONI SUD, Paris

Presuda od 7.VII 1971.

Consorts Loukédès c/a
Groupe d'assurances
mutuelles de France
(G.A.M.F.)

Prijevoz stvari morem - Brodarova odgovornost - Prijevoz živih životinja - Klauzula nadležnosti suda - Odgovornost brodarkara nevlasnika broda - Klauzula o brodarovoj neodgovornosti - Stranka koja se poziva na klauzulu o nadležnosti suda mora

taj prigovor istaći prije upuštanja u raspravljanje o glavnoj stvari - Ako prigovor postavi kasnije, sud ga odbija - Tuženik koji je sklopio ugovor kojim se obavezao prevesti teret brodom, a u ugovoru ne navede da nastupa u ime druge osobe, vrši funkciju broдача i odgovara za štetu na teretu bez obzira što on nije vlasnik broда - Klausula kojom broдар otklanja svoju odgovornost za štetu koju pretrpe žive životinje, ne može doći do primjene ako je šteta prouzrokovana zlom namjerom ili grubom broдарovom nepažnjom - O takvoj krivnji radi se kad je broд bio nepogodan za prijevoz ugovorenog tereta

Radi se o sporu za naknadu štete za uginule svinje koje su bile prevezene iz Bugarske u Marseille. Osiguratelj su primaocu nadoknadili štetu, pa tuže osobu koja je zaključila ugovor o prijevozu za naknadu isplaćene osigurnine.

Prvostepeni sud je udovoljio tužbenom zahtjevu, a drugostepeni je tu presudu potvrdio iz slijedećih razloga:

Tuženik, grčki državljanin, protivi se tužbenom zahtjevu iz slijedećih razloga:

U prvom redu postavlja prigovor nenadležnosti suda. Poziva se na čl.10 čarter partije prema kojoj će za sve sporove koji mogu nastati u opsegu teretnice biti nadležan sud u Pireju. Sud je ovaj prigovor odbacio kao prekasno podnesen.

Da bi prigovor o nenadležnosti suda bio opravdan, mora, uz ostalo, biti postavljen prije upuštanja u raspravljanje o glavnoj stvari. Budući da se tuženik prije postavljanja ovog prigovora upustio u raspravljanje o glavnoj stvari, sud je prigovor iz ovog razloga odbacio, ne upuštajući se u ispitivanje njegove materijalne opravdanosti.

Tuženik nadalje podiže prigovor pomanjkanja pasivne legitimacije. Tvrdi da mu uopće nije poznato o čemu se radi. Kaže da broд kojim je prevezen teret nije njegov pa da ne može ni biti odgovoran za utuženu štetu, jer on uopće prijevoz nije izvršio.

Ni ovaj tuženikov prigovor sud nije prihvatio. Utvrđeno je da je tuženik zaključio ugovor o prijevozu kao naručitelj broда i da u samom ugovoru nije bilo navedeno da on nastupa u ime drugoga. Sud zaključuje da je tuženik u ovom slučaju bio broдар odnosnog broда.

Tuženik se napokon poziva na klauzulu ugovora, koja je prenesena i u teretnicu, a prema kojoj broдар otklanja svoju odgovornost za štetu prouzrokovanu gubitkom živih životinja, i smatra da ova klauzula mora doći do primjene "i u

slučaju da je brod nepogodan za prijevoz pa i kada nije u stanju sposobnom za plovidbu".

Prema tužiteljevom stajalištu ova klauzula ne može doći do primjene ako je šteta posljedica brodarove zle namjere ili njegove grube nepažnje.

Sud, prihvaćajući kao ispravno tužiteljevo mišljenje, upravio je svoje ispitivanje u pravcu utvrđivanja uzroka štete.

Pozvani vještak - veterinar utvrdio je da su životinje bile prevezene pod sasvim nepogodnim okolnostima. Ova nepogodnost bila je uzrok propadanju i pogibanju životinja. Vještak je svoj izvještaj zaključio izjavom "da brod nije bio podešen za preuzimanje tih životinja" i da je bio "nepogodan za službu kojoj je bio namijenjen".

Na temelju ovakvog činjeničnog stanja sud je zaključio da je tuženik "počinio grubu nepažnju obavezujući se krcatelju da će prevesti svinje brodom "Kelli", koji nije bio potpuno prilagodjen za ovu upotrebu tako da, unatoč klauzuli o neodgovornosti na koju se poziva", mora biti odgovoran za utuženu štetu.

(DMF 1972, str.150)

B.J.

Bilješka.- Sud je u gornjoj presudi raspravljao o slijedećim glavnim pitanjima:

a) Prigovor protiv nadležnosti suda. Klauzula o nadležnosti bila je, kako proizlazi iz obrazloženja presude, unesena u ugovor o prijevozu. U vezi s tim postavlja se interesantno pitanje obaveze ove klauzule prema zakonitom imaću teretnice. U ovo pitanje sud nije ulazio jer mu to nije bilo potrebno obzirom na formalni razlog kojim je odbio ovaj prigovor.

b) Nije iz obrazloženja presude jasno da li je tužitelj brodovlasniku bio zastupnik, time-charterer ili naručilac broda. Sud je, kako to iz obrazloženja presude proizlazi, ovaj odnos smatrao irelevantnim, pa je kao važnu ocijenio poziciju koju je tuženik imao prema tužitelju. Dovoljno je da je tužitelj zaključio ugovor o prijevozu u svoje ime. To stajalište odgovara i našem pravu. Sud se nije upuštao u ispitivanje da li bi uz tuženika u ovom sporu bio odgovoran i brodovlasnik bilo u svojstvu brodovlasnika ili brodar. Po našem pravu ukoliko tuženik nije brodar uz njega odgovara i brodar broda.

c) Načelno su moguće klauzule po kojima brodar otklanja svoju odgovornost za štetu prouzrokovanu živim životinjama. Ovaj zaključak proizlazi iz okolnosti da sud nije odbio primjenu navedene klauzule kao takve, jer da bi ona bila sama po sebi nedopuštena, već je nije primijenio obzirom na brodarovu kvalificiranu krivnju. Ove klauzule dopuštaju se i u našem pravu.

d) Sud je došao do zaključka da je brodar osobno kriv a ne posada njegovog broda. Prema tome nije riješio pitanje da li bi odnosna klauzula bila dopustiva i u slučaju kvalificirane krivnje njegove posade.

e) Brodar je kriv za grubu propust svoje ugovorne dužnosti kad je teret ukrcao u brod koji nije bio sposoban za očuvanje i prijevoz robe. Premda se spor vodio o prijevozu živih životinja, ipak iz obrazloženja presude proizlazi da bi sud zauzeo isto stajalište i da se radilo o bilo kojoj drugoj vrsti tereta. Nije vidljivo tko se brinuo o ukrcaju životinja u brod, da li krcatelj ili brodar, i tko se obavezao pribaviti odgovarajuća sredstva za njihov smještaj. Međutim iz obrazloženja presude proizlazi da sud ove okolnosti ne smatra važnima, jer brodara proglašava krivim na temelju same činjenice da brod nije bio sposoban za očuvanje i prijevoz primljenog tereta. Zanimljivo je upozoriti da je u presudi objavljenoj na str. 57. ove publikacije sud zauzeo potpuno obratno stajalište te je, i bez posebne klauzile o brodarovoj neodgovornosti, štetne posljedice nesposobnosti broda za prijevoz robe prebacio na stranu tereta.

B.J.

TRGOVAČKI SUD, Paris

Presuda od 22.IV 1971.

Upravitelj stečajne mase
pomorske agencije E.Foucher
Union française de transports
c/a Sté Cotrali Ltd. International
Shipping and Forward Inc.

Špediter - Zastara - Odredjenost sadržaja špediterove fakture - Utvrđjivanje štete od strane špediterovog komitenta - Na zastaru špediterovog komitenta ne primjenjuju se propisi koji reguliraju prijevoz kopnom i unutrašnjim plovnim putovima - Špediterov komitent ne može se pozivati na neodredjenost sadržaja špediterove fakture ako je priznao da je dužan platiti iznos koji je u fakturi naveden - Špediterov komitent nema